

Päijät-Hämeen vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat

Päijät-Hämeen maakuntastrategian valmistelu

Työpaja 17.10.2024, Walimo

Walimon verkkoyhteys

Nimi: **Walimo**

Salasana **Walimo2024**

Ohjelma

14.00 Tilaisuus alkaa

- » Tilaisuuden avaus, maakuntajohtaja **Niina Pautola-Mol**
- » **Heta Vihervirta-Vuontelo**, toimitusjohtaja Päijät-Hämeen Yrittäjät
- » Tekniset avaussanat, ajankohtaista aluekehittämisestä sekä nostoja ensimmäisen pajan tuotoksista, **Janne Antikainen ja Iina Tunkkari**, MDI

Kahvitauko sopivassa välissä

Työpajaosuudessa keskustelemme Päijät-Hämeen

- » Vahvuuksista
- » Heikkouksista
- » Mahdollisuuksista
- » Uhista

16.45 Tilaisuus päättyy

Tausta:

Päijät-Hämeeseen valmistellaan maakuntastrategiaa yhteistyössä maakunnan sidosryhmien kanssa. Maakuntastrategia valmistuu kesällä 2025

Tänään työpajan tuotos:

SWOT-analyysi tukemaan Päijät-Hämeen strategista suunnittelua

Päivän työskentelyalusta: Screen.io -ohje

Screen.io on selainpohjainen työkalu, jossa voi osallistua keskusteluihin, kyselyihin ja äänestyksiin omalta älypuhelimeltaan, tablettiltaan tai tietokoneeltaan.

Huom. Hyödynnämme mahdollisesti Tekoälyä (ChatGPT 4o) analysoinnissa.

Mene selaimella osoitteeseen
mdi.screen.io/phvisio

15:56 » Tykkää tähdellä ja kommentoi puhekuplasta

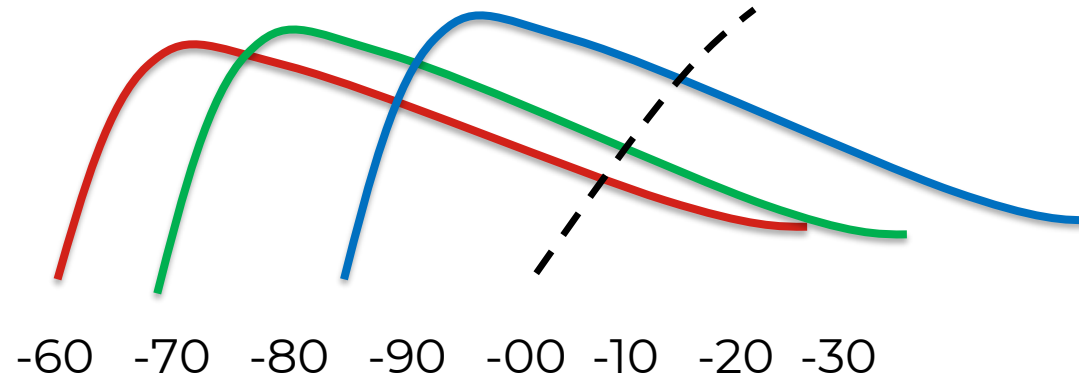

Ajankohtaista aluekehittämisestä

**Suomen ja Päijät-Hämeen kehitysnäkymiä
MDI:n päivitettyjen tietojen mukaan**

Lämmittelevät isot ajatukset

Neljäs kansallisen idean aalto muotoutumassa?

Kovien ja **pehmeiden tekijöiden uusi punninta:** kovat tekijät tuovat alueelle, pehmeiden tekijöiden perusteella valitaan paikka. Osaavassa työvoimassa on lisäksi huomioitava, että työntekijät hajautuvat – mitä koulutetumpia sitä enemmän preferensseissä painottuvat ”pehmeät” elinvoimatekijät, ja sitä kauempaa he myös liikkuvat.

Alueiden Euroopan paluu – jälleen vahvistuu kaupunkiseutujen ja alueiden verkostomainen kehittyminen. EU-instrumenttien ja kansallisen kehittämisen koordinaatio vahvistuu. Katseet kääntyvät eurooppalaisen alue- ja kaupunkipolitiikkaan – nyt vaikutetaan tulevaan rakennerahastokauteen

PAINOPISTEET

**Kestävä
elinvoima ja
investoinnit**

**Hyvinvoiva
väestö ja
yhteisöt**

POIKKILEIKKAAVAT
NÄKÖKULMAT

**Vetovoimainen
elinympäristö ja
monimuotoinen
luonto**

Kokonaisturvallisuus

Kansainvälisyys

Aluelähtöisyys

EDELITYKSET

Saavutettavuus

Työvoiman saatavuus ja työllisyys

Osaaminen ja sivistys

Aluekehityksen trendit ja muutokset

Nousussa:

- » Varautumisen, valmiuden ja turvallisuuden teema
- » Vihreä/puhdas siirtymä, energiatuotanto (tuulivoima, aurinko, vety) ja investoinnit
- » Kansainvälistyminen

Pysymässä:

- » Väestörakenteen muutokset ja niiden paineet palveluille, harmaa siirtymä ja syntyvyyden romahdus
- » Elinvoiman rakenteelliset tekijät, erityisesti saavutettavuus sekä osaamisen ja koulutuksen rakenteet
- » Elinkeinoelämän monipuolistaminen ja resilienssi

Jokerikortit:

- » tekoäly, robotisaatio, digitalisaatio, työn muutokset
- » Monipaikkaisuus
- » Kulttuuri ja elämykset

Hallinnolliset muutokset:

- » Hyvinvointialueiden rajapinnat
- » TE24-uudistus
- » ELY-kenttä: elinvoimakeskukset, valtakunnallinen lupa- ja valvontavirasto, luova II

ALUE- JA VÄESTÖNKEHITYKSEN TILANNEKUVA 2024

- **KAUPUNGISTUMINEN JA KAUPUNKI-SEUTUISTUMINEN** jatkuu koronakriisin aiheuttaman väliaikaisen rytmihäiriön jälkeen: seutuistumisen kolmas aalto käynnissä suuremmilla kaupunkiseuduilla
- **HARMAA SIIRTYMÄ JA SYNTYVYYDEN ROMAHDUS** vaikuttaa kaikkien alueiden kehitykseen sijaintiin ja kokoon katsomatta
- **OSAAJA- JA TYÖVOIMAPULA** saattaa nopeasti nostaa päätään kun talous lähtee jälleen rullaamaan
- **MAAHANMUUTON PIIKKI VUONNA 2023** maahanmuuton ja vieraskielisten merkitys korostuu alueiden väestödynamiikassa kaikilla alueilla
- **VIHREÄ SIIRTYMÄ** lisää merkittävästi teollisten investointien määrää, mutta alueellisesti hyvin epätasapainoisella tavalla
- **LIIKENTEN, KOULUTUKSEN JA SIJAINNIN VAHVA KOLMIYHTEYS** toimii edelleen kasvun ja kehityksen katalysaattorina
- **ULKOISEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN TUMMA KUVA** kokonaisturvallisuuden ja huoltovarmuuden kysymykset nousseet agendalle, ennakoinnin haastavuus, talouspolitiikan globaalit blokit

Väestö- ennuste

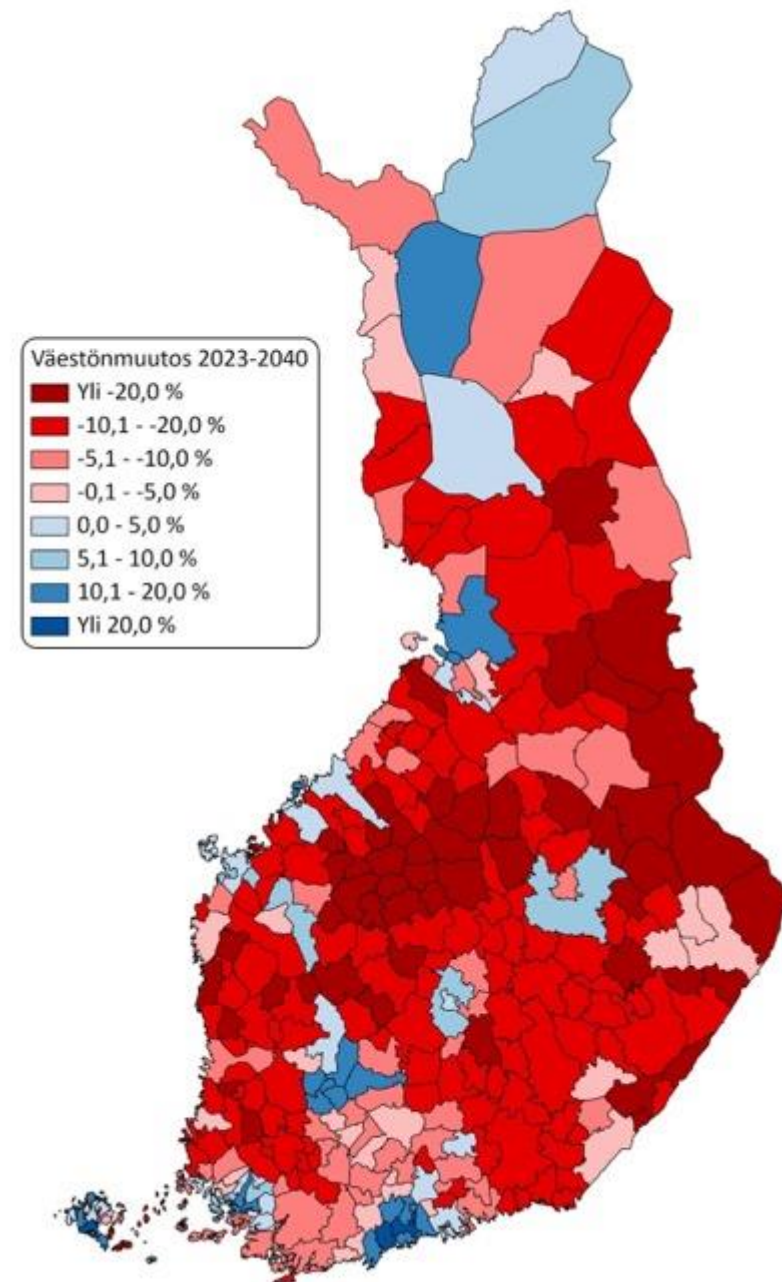

**MDI:n vuoden 2024 väestöennuste
julkistettu 11.9.2024
www.mdi.fi/vaestoennuste**

Aluetason väestönkehitys säilyy voimakkaan eriytyneenä

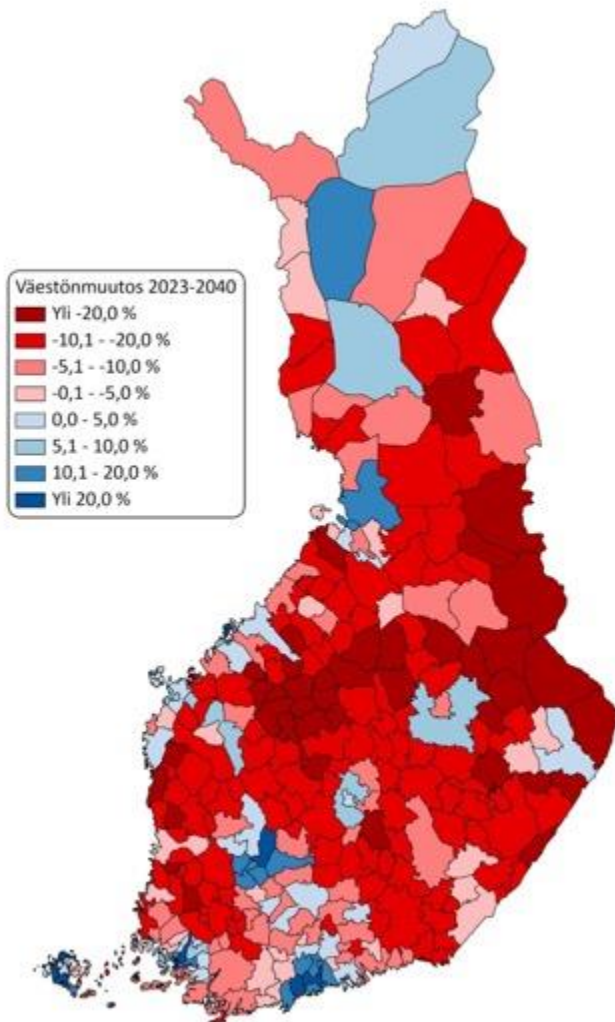
Kartoissa on kuvattu maakunnittaista ja kunnittaista väestönkehitystä perusura –skenaariossa. Seuraavilla dioilla on kuvattu tarkemmin muiden skenaarioiden aluetason kehitystä.

- Aiemman väestönkehityksen ja aiempien väestöennusteiden tavoin **maakunta ja kuntatason ennakoitu väestönkehitys tulee olemaan huomattavan eriytyneenä vuosien 2023-2040 aikana.**
- **Maakuntien tasolla väestönkasvu painottuu vahvasti Etelä-Suomen suuriin maakuntiin.** Pelkästään Uudenmaan väestöpohja kasvaa koko maan väestöpohjaa nopeammin. Etenkin Itä- ja Kaakkois-Suomessa väestönkehitys jää hyvin negatiiviseksi.
- Maakuntien sisäiset erot ovat kuitenkin hyvin suuria, paikoin jopa suurempia kuin maakuntien väliset erot. **Kansallinen kohtuullinen väestönkasvu painottuu lähinnä suurimmille kaupunkiseuduille,** joissa väestöpohja kasvaa erittäin voimakkaasti. Suurten kaupunkiseutujen ulkopuolella väestö pääsääntöisesti vähenee voimakkaasti, merkittävä osa kunnista menettää jopa yli viidenneksen väestöstään.
- **Suurin syy väestön vähenemiseen on kuolleiden huomattavasti syntyneitä suurempi määrä,** maan sisäinen muuttoliike voimistaa tätä eriytymistä. Suurten kaupunkiseutujen kasvu nojaa taas lähes täysin maahanmuuttoon.
- **Maahanmuuton taso vaikuttaa suhteellisen vähän alueellisen väestönkehityksen kokonaiskuvaan.** Pelkkä korkeampi maahanmuuton taso ei nosta merkityksellisesti esimerkiksi maaseutukuntien tai pienempien kaupunkien väestönkehitystä. Myös osassa keskisuuria kaupunkeja vaikutus on maltillinen. **Maahanmuuton määrä vaikuttaa merkittävästi lähinnä suurten kaupunkiseutujen kasvutahtiin:** vähäisempi maahanmuutto hidastaisi merkittävästi suurten kaupunkien väestöpohjan kasvua. **Keskeinen tätä ohjaava tekijä on vieraskielisten asuinpaikkavalinnat maan sisällä:** huomattava osa maahanmuuttajista jatkomuuttaa maan sisällä suurille kaupunkiseuduille.

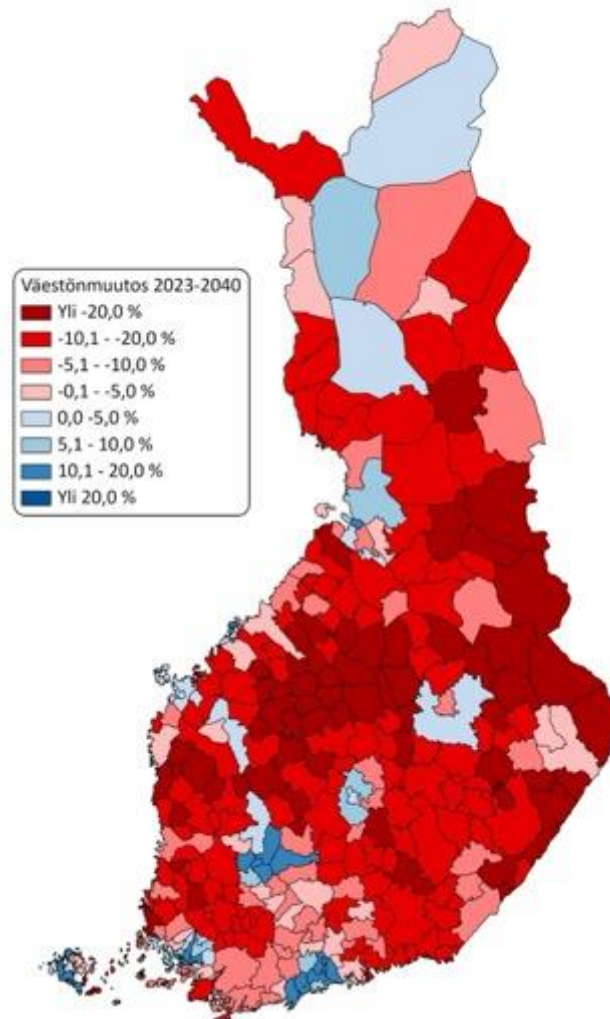

Väestönmuutos perusura
–skenaariossa 2023-2040

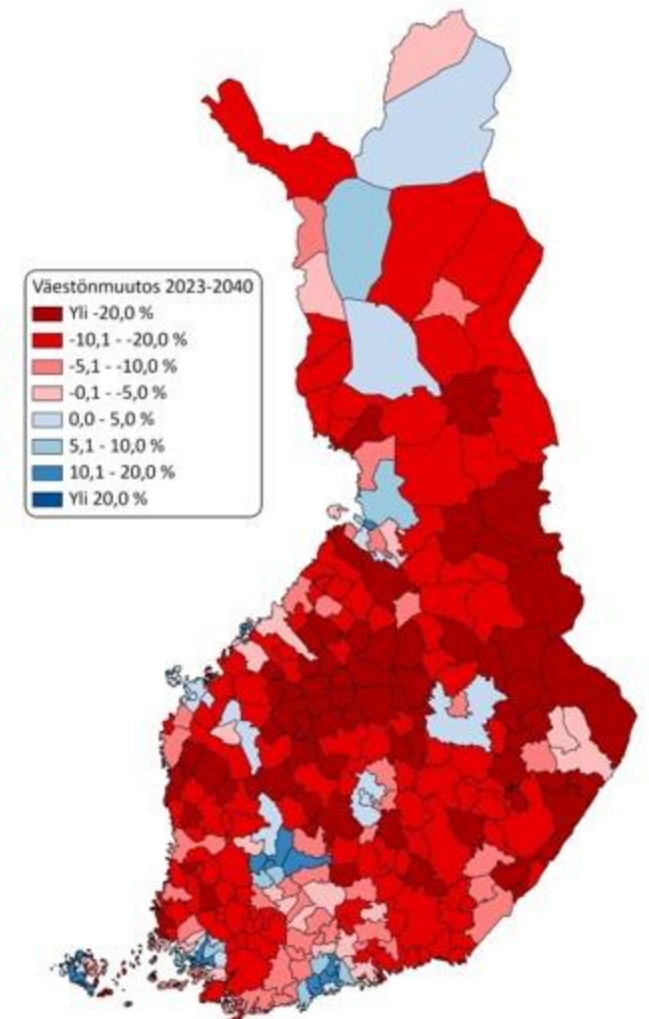
Väestönmuutos eri skenaarioissa 2023—2040

korkean maahanmuuton
skenaariossa

vähäisen maahanmuuton
skenaariossa

hyvin vähäisen maahanmuuton
skenaariossa

Kehittyvän alueen kehikko

01 Elin- voimaisuus

- Kasvun osatekijät
- Perusta ja alusta
- Sisäinen ja ulkoinen

02 Veto- voimaisuus ja WAU-tekijät

- Muutto-, veto- ja paikkavetovoima
- Erottautuminen (WAU)
- Tarinat

03 Pito- voimaisuus

- Kokemukset
- Tyytyväisyys ja viihtyvyys
- Hyvinvointi, arki

04 Kipinätekijät

- Yhteinen tekeminen
- Tulevaisuususkko, tahto
- Tunne

05 Kiertovoimaisuus

- Aivokiertäjät
- Siirtoaktivistit
- Alumnikehittäjät

Merkittävät muutostekijät

26.9. työpajan tuotoksia

Hyvinvointi-yhteiskunnan rapautuminen

Älykäs sopeutuminen

Mielenterveysongelmien lisääntyminen

Eriarvoistuminen ja hyvinvointierojen kasvu

Yrittäjyyden uudet muodot

Julkisen talouden kestävyys

Vihreä talous

Bio- ja kiertotalous

Vähähiilisyys

Terveys- ja hyvinvointiteknologia

Ilmastonmuutos

Tekoäly

Teknologinen kehitys

Automatisaatio ja robotisaatio

Luonnon monimuotoisuuden köyhtyminen

Kestävyysmurros

Kyberturvallisuus

Globaali kestävyyskriisi

Energiamurros

Varautuminen pandemioihin

Työn murros ja työn jakautuminen

Jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen

Ikääntyminen

Väestön kehitys

Globaali kilpailu osaavasta työvoimasta

Päätöksenteon jatkumo

Disinformaatio

Monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus

Muuttoliike, maassa- ja maahanmuutto

Maahanmuutto

Monikulttuurisuus

Tarkemmin käsitellyt muutostekijät

Mitä muutoksia tuo Päijät-Hämeeseen? Miten Päijät-Häme voi varautua/reagoida muutostekijään?

- » **Hyvinvointiyhteiskunnan rapautuminen:**
Hyvinvointivaltion palveluiden ja turvaverkkojen heikentyminen johtaa kasvavaan sosiaaliseen epävarmuuteen ja heikentyneeseen elämänlaatuun.
- » **Eriarvoistuminen ja hyvinvointierojen kasvu:**
Sosiaalisten ja taloudellisten erojen syveneminen, kuten mielenterveysongelmien lisääntyminen, kasvattaa yhteiskunnallisia jännitteitä ja kuormittaa julkisia palveluita.
- » **Ilmastonmuutos:**
Ilmaston lämpeneminen ja siihen liittyvät sääilmiöt vaativat alueellista sopeutumista ja kestäväen kehityksen mukaista toimintaa.
- » **Teknologinen kehitys:**
Digitalisaation ja tekoälyn nopea kehitys muuttaa työmarkkinoita ja edellyttää uusia osaamisvaatimuksia.
- » **Päätöksenteon jatkumo:**
Pitkäjänteinen, johdonmukainen päätöksenteko tukee kestäväää aluekehitystä ja reagoimtia muutoksiin.
- » **Väestön kehitys:**
Väestön ikääntyminen ja syntyvyyden lasku heikentävät työvoiman saatavuutta ja muuttavat palvelutarpeita.
- » **Maahanmuutto:**
Maahanmuutto tuo uusia mahdollisuuksia väestönkasvulle ja työvoiman monipuolistamiselle, mutta vaatii onnistunutta integraatiota.

SWOT tekoäly-yhteenvedo

Vahvuudet

Helsingin läheisyys ja saavutettavuus
Digitaaliset yhteydet
Nuori ja dynaaminen yliopisto
Yhteistyö yritysten kanssa
Vesistöt ja luonnon ainutlaatuisuus

Heikkoudet

Matala koulutustaso
Työttömyys
Päätöksenteossa esiintyy eripuraa
Lyhytnäköisyyttä

Mahdollisuudet

TKI-toiminnan vahvistaminen
Vihreän siirtymän toteuttaminen
Kansainvälisen rahoituksen hyödyntäminen
Ympäristöosaaminen
Laaja-alainen yhteistyö ja konsortiot

Uhat

Pitovoiman heikentyminen
Julkisen talouden heikentyminen
Luontokato ja ilmastonmuutos
Korkeakoulujen osaamisen alihyödyntäminen

Seuraava tilaisuus – tervetuloa!

TEEMA: Skenaariot/vaihtoehtoiset tulevaisuuskuvat

- » **Milloin?** 31.10.2024 klo 12–15
- » **Missä?** Teams tai Lahden Seurahuone
- » **Mitä?** Tavoitteena analysoida Päijät-Hämeen vaihtoehtoisia tulevaisuuskuvia aiemmin tehdyn skenaariotyön pohjalta

- » **Ilmoittautumiset** Päijät-Hämeen liiton nettisivujen kautta
 - paijat-hame.fi/maakuntastrategia-2050/

Oli ilo!

[mdi.fi](https://www.mdi.fi)

[@MDIfriends](https://twitter.com/MDIfriends)

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

MDI

Part of FCG.